

Nuorten urheilupolkujen merkittävät kokemukset

Outi Aarresola

Tutkija

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus

Urheilupolku = urheiluun liittyvien tilojen, toimintojen ja tapahtumien sarja osana elämäntulkua.

Urheilupolku kuvaa siten urheiluun sosiaalistumisen prosessia.

Kokemus = tapahtuma + merkityksenanto

Kokemukset ovat siten väylä tarkastella ihmisten merkitykselliseksi kokemia asioita ja tilanteita.

Miksi tutkia kokemuksia urheilupoluilla?

- Urheilijakehitystutkimuksen perinne:
 - Kiinnostus ollut ennen muuta valmennusopillinen: harjoittelu ja sen vaikutus suorituskykyyn
 - Urheilupsykologiassa lahjakkuuksien kehitys ja uran siirtymävaiheet
 - Urheilupolun *kokeminen* pimennossa
- Kokemuksen tutkimuksen perinne urheilukontekstissa:
 - Kiinnostus ollut mm. ruumiillisuudessa tai yhdenvertaisuuteen liittyvissä teemoissa
 - *Tavoitteellinen urheilupolku* pimennossa
- Junioritoimintaan tietoa siitä, mikä on nuorille itselleen merkityksellistä!

Tutkimuksen toteutus

- 26 nuorta urheilijaa
 - 14–17-vuotiaita
 - 16 eri päälajia
- Haastattelut
 - Urheilutausta ja näkemykset kilpaurheilusta
 - Merkittävät kokemukset, apuna ”urheilukartta”
- Analyysi
 - Teoriasidonnainen sisällönanalyysi
 - Kokemusten luokittelu

Merkittävät kokemukset

- Normatiivis-institutionaaliset kokemukset
- Henkilökohtaiset kehityskokemukset
- Sosiaalisen pääoman kokemukset
- Odottamattomat elämäntapahtumat

Normatiivis-institutionaaliset kokemukset

- Kokemukset, jotka ovat sidoksissa urheilujärjestelmään
- Tutkimuksissa ja valmennusjärjestelmien kuvauksissa tavallinen tapa kuvata polkua (performance trajectory)
- Urheilupolun etenemisen normit:
 - Urheiluharrastuksen aloittaminen
 - Päälajin valitseminen
 - Eteneminen tasoryhmissä
 - Valinta edustusjoukkueeseen
 - Menestys
 - Urheiluoppilaitokseen hakeutuminen

Mutta...

- ...nuorten oma toimijuus voi jäädä kokemuksissa piiloon:

OA: Mistä syystä sä luulet että sä pääsit siihen joukkueeseen? Kerrottiinks sulle sitä?

Poika 17 v: Se on vähän jääny auki mutta... En mä oikein tiä. Sitä sietää [valmentajalta] kysyä.

- ... tai he toimivat normien vastaisesti:

Ehkä mä oisin futiksessa ollut vähän parempi. Mut en mä sit, mä vaan halusin jatkaa pelaa tota päälajia.” (poika, 17 v)

Henkilökohtaiset kehityskokemukset

- Nuorten oman elämismaailman perspektiivi:
 - Taitojen oppiminen ja urheilullinen kehittyminen
 - Henkilökohtainen tunnustus
 - Kilpaurheilun maailmasta oppiminen
 - Urheiluun panostaminen ja sen valitseminen elämäntavaksi
 - Vastoinkäymiset: motivaation puute ja epäonnistuminen
- Valmentajalle vaikea hahmottaa, koska tapahtuvat usein piilossa tai ei-ohjatusti.

Sosiaalisen pääoman kokemukset

- Monessa tutkimuksessa tunnistettu ”sosiaalinen ympäristö”, ”merkitykselliset toiset” tai ”lähipiiri”.
- Tässä tutkimuksessa sosiaalisen pääoman kokemukset tulkittiin urheilullisen kehityksen edesauttajina tai estäjinä:
 - Perhe: ensimmäinen urheiluun sosiaalistaja
 - Urheilevat ystävät vertaisina
 - Valmentaja kehittymisen edistäjänä

Meidän aikaan junnuvalmennus oli ihan kauhee, siis se oli aivan surkeeta, se oli ihan vitsi se touhu, että no siis siinä oli ihan asiantuntevia porukoita mutta ei ollu lajista tietäviä... (poika, 17)

Odottamattomat elämäntapahtumat

- Yllättävät tapahtumat voivat olla käännteentekeviä
 - Loukkaantuminen tai sairastuminen tavallista urheilupolulla
 - Muut elämäntapahtumat: muutto, perheenjäsenen kuolema, jne. Näitä ei voi erottaa irti urheilusta, vaikka eivät tapahtuisikaan siinä kontekstissa.
- Aiheuttavat poikkeamia normatiivisesta urheilupolusta
- Miten nämä pystytään huomioimaan junioritoiminnassa?

Huomioita:

- Merkityksellisiä kokemuksia syntyy monessa ulottuvuudessa.

Paljon mahdollisuuksia tukea urheilupolkuja!

- Osa urheilun käytännöistä jää nuorille itselleen hämäräksi.

Tukevatko ne urheilupolkuja? Vai jotain muuta päämäärää?

- Tapahtumien ja asioiden merkityksellisyys muuttuu urheilupolun aikana!

Sosialisaatio ja yksilönkasvu yhtäaikaista.

KIITOS!

Alkuperäistutkimus:

Aarresola, O., Itkonen, H. & Laine, K. 2017. *Young athletes' significant experiences in sport: critical sociological reflections on athlete development*. *European Journal for Sport and Society*, 2017, 1-21. <http://dx.doi.org/10.1080/16138171.2017.1349067>.